

NOTAT

ANMELDELSE AF ETABLERING AF EN FÆLLES MARKEDSZONE

1. Indledning

Energinet skal i henhold til § 36a, stk. 1, og § 40, stk. 1, nr. 1, i lovebekendtgørelse nr. 126 af 6. februar 2020 om naturgasforsyning med senere ændringer (herefter gasforsyningsloven), og bekendtgørelse nr. 822 af 27. juni 2014 om regler for anmeldelse af priser og betingelser mv. for naturgasforsyning § 2, stk. 1, nr. 1, anmelde sine metoder for priser, betingelser og vilkår mv. for adgang til transmissionssystemet til Forsyningstilsynet.

Denne anmeldelse vedrører *etablering af en fælles markedszone* for den del af Baltic Pipe, som forbinder det norske gassystem, dvs. opstrømsrørledningsdelen (herefter kaldet EP II Grenrørledningen) og det danske transmissionssystem.

Det anmeldte er bl.a. et tillæg til den nuværende entry-exit model (markedsmodel).

Integrationen af Baltic Pipe i det danske gassystem indebærer udover den fælles markedszone en række yderligere ændringer til den nuværende tarif- samt balancemethode. Disse anmeldes særskilt.

Denne anmeldelse beskriver således alene principperne for den fælles markedszone.

Det er hensigten, at den fælles markedszone skal træde i kraft samtidig med idriftsættelsen af Baltic Pipe, forventeligt pr. 1. oktober 2022.

Den fælles markedszone har været i høring i perioden 21. december 2020 til 31. januar 2021. Høringen er lavet på baggrund af en engelsk beskrivelse for at give alle shippere mulighed for at være en del af høringsprocessen. Den engelske beskrivelse er vedlagt i en opdateret version som bilag 3. Der er modtaget fem høringssvar, der er vedlagt som bilag 4.

1.1 Afgrænsning af metodeanmeldelsen

Skabelsen af den fælles markedszone indebærer følgende:

- i. Etablering af et nyt virtuelt entry-punkt til det danske entry-exit system, kaldet Entry North Sea.
- ii. Indgåelse af en aftale mellem "Transmissionsområdet" og "Opstrømsområdet"¹, som giver Transmissionsområdet fuld rådighed over kapaciteten i EP II Grenrørledningen (rådighedsaftalen).
- iii. EP II Grenrørledningen og det nye entry-punkt bliver omfattet af den fælles dansk/svenske balancezone JBZ.
- iv. EP II Grenrørledningen og det nye entry-punkt bliver omfattet af den gældende uniforme tarif for det danske gasmarked. Denne del behandles og anmeldes særskilt i tarifmetodeanmeldelsen.

Denne metodeanmeldelse omfatter derfor kun følgende:

1. etablering af et nyt virtuelt entry-punkt til det danske entry-exit system, kaldet Entry North Sea,
2. indgåelse af Rådighedsaftalen, og
3. at det nye entry-punkt bliver omfattet af en fælles balancezone.

Energinet anmoder på den baggrund Forsyningstilsynet om at godkende ovenstående tre punkter i det omfang, det efter Forsyningstilsynets vurdering er godkendelsespligtigt.

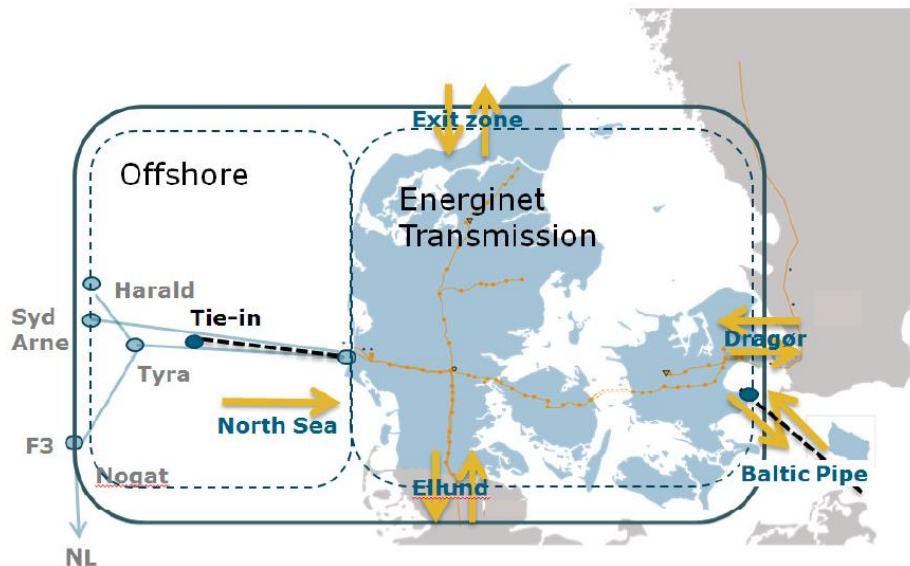
¹ Det er pt. ikke endeligt afklaret, hvor ejerskabet til opstrømsaktiviteten og gastransmissionsaktiviteten placeres i Energinetkoncernen. Aktiviteterne betegnes derfor som henholdsvis "Opstrømsområdet" og "Transmissionsområdet" i anmeldelsen.

2. Baggrund

Klima-, energi- og forsyningsministeren gav den 25. oktober 2019 Energinet tilladelse til etablering af den danske del af Baltic Pipe projektet. Baltic Pipe er en gasrørledning, der forbinder de norske, danske og polske gassystemer. Projektet etableres i samarbejde med det polske gastransmissionsselskab Gaz-System.

Den Danske del af Baltic Pipe projektet kan deles op i en offshore-del/opstrømsrørledningsdel dvs. EP II Grenrørledningen og det danske transmissionssystem. Dette er vist i figur 1.

Figur 1. Præsentation af planer for markedsdesign fra Open Season 2017.

Baltic Pipe får en kapacitet på ca. 10 milliarder kubikmeter gas om året (ca. fire gange det danske gasforbrug).

Energinet og Gaz-System gennemførte i 2017 en såkaldt Open Season-udbudsproces med henblik på salg af 15-års kapacitetskontrakter for gastransport fra Norge til Polen via Baltic Pipe-ruten. Formålet med en Open Season er at sikre sig et økonomisk grundlag for projektet gennem afholdelse af en åben og transparent proces for at tildele ny transmissions kapacitet til shippere. Open Season-processen blev afsluttet i oktober 2017 med bud på 15-års kapacitetsreservationer på i alt ca. 8,0 mia. m³ pr. år.

Shippere som ønsker kapacitet i eksisterende rørledninger vil tit kunne nøjes med at købe årskapacitet. Shippere som ønsker kapacitet i en ny rørledning som Baltic Pipe skal binde sig i 15 år. En stor del af risikoen ved etablering af ny kapacitet flyttes hermed fra Energinet til shippere.

I Open Season processen blev det derfor gjort et dedikeret arbejde for at belyse og reducere risikoen for de potentielle shippere således at de var i stand til at indgå en langsigtet kapacitetsbooking. Både Forsyningstilsynet og markedet / shippere blev involveret i processen.

Energinet har som en del af fundamentet for projektet siden lanceringen af Open Season for Baltic Pipe arbejdet med principperne for en fælles markedszone, og denne ambition er endvidere blevet kommunikeret overfor ejer, myndigheder,

markedsdeltagere, nabo TSO'er og andre interessenter. Dette blev beskrevet og forklaret til markedet og kan findes på Energinets hjemmeside:

<https://en.energinet.dk/Gas/Shippers/Baltic-Pipe-Market>

Formålet med den fælles markedszone er at skabe enkel markedsadgang for aktørerne (shipperne), effektiv drift af rørledningssystemerne gennem udnyttelse af synergier samt konkurrencedygtighed for transitruten fra Norge til Polen ved at undgå fordyrende mellemlid:

- **Enkel markedsadgang for shippere:** Shipperene skal kun operere i én fælles markedszone (Entry/Exit-system) og i ét balanceringsområde uanset om det i opstrømsrøret eller i transmissionsrøret. Når shipperne skal købe kapacitet i det nye punkt, vil det også være de velkendte processer, som de kender fra de andre entry/exit punkter. Målsætningen er at sikre, at forskellig regulering af rørledningens infrastruktur og andre forskelle ikke skal opleves som en barriere eller øge kompleksiteten for shipperen.
- **Effektiv drift af rørledningssystemerne** ved at høste synergier: Det er vigtigt, at synergier sikres, selvom der er forskellige regler og andre forskelle i rørledningens infrastruktur. Hele den danske del af Baltic Pipe, inklusive EP II Grenrørledningen, vil blive koordineret sammen med driften af transmissionssystemet. Dette sikrer, at der ikke vil være dobbeltfunktioner til f.eks. personale og IT-systemer til balancering, fakturering osv.
- **Konkurrencedygtighed for transitruten fra Norge til Polen:** Transit af gas til Polen kan opnås via forskellige ruter. Derfor er det vigtigt, at Baltic Pipe-infrastructuren er konkurrencedygtig i forhold til alternative ruter. Dette var et vigtigt fundament for Open Season i 2017, og vil også være vigtigt for at rørledningen vil blive benyttet fremover.

Skabelsen af større sammenhængende markedsystemer følger også Agency for the Cooperation of Energy Regulators' (ACER) Gas Target Model, da forskellig regulering af gasrørledningsinfrastrukturen ikke skal udgøre en barriere eller øge kompleksiteten for shipperne. ACER lancerede således i 2015 en opdateret Gas Target Model.

Visionen er for et konkurrencedygtigt europæisk gasmarked, der omfatter entry-exit zoner med likvide virtuelle handelspunkter, hvor markedsintegration betjenes af passende infrastrukturniveauer, som udnyttes effektivt og gør det muligt for gas

at bevæge sig frit mellem markedsområder til de steder, hvor det er højest værdsat af gasmarkedsdeltagere.

ACER fremhæver endvidere, at de Europæiske netværkskoder for gas er vigtige, men ikke nok til at nå denne vision.

For at nå visionen er det ifølge ACER også nødvendigt at sikre de rigtige strukturelle rammer. Her fremhæves det, at entry-exit zonerne bør være så stor som infrastrukturen tillader. Som en generel regel bør entry-exit zonerne ikke defineres ud fra nationale grænser, men de fysiske realiteter og markedsbehov.

Etableringen af en fælles markedszone indebærer i tråd med dette skabelsen af en større entry-exit zone, i stedet for to separate zoner, og understøtter dermed principperne i ACERs Gas Target Model.

I forbindelse med Open Season-processen i 2017 blev principperne for en fælles markedszone endvidere drøftet med Energitilsynet (nu Forsyningstilsynet).

Forsyningstilsynet (dengang Energitilsynet) udtalte sig på den baggrund den 31. januar 2017 om principperne for en fælles markedszone. Det fremgår bl.a. af udtalelsen, at tilsynet kunne tilslutte sig målet om at forenkle adgangen til transport fra det norske offshore-system til Danmark (Sverige) og til Polen ved at lade entry-punktet til det danske marked starte ved indgangspunktet fra den norske infrastruktur i Nordsøen.

Selvom hverken den danske eller europæiske regulering indeholder særskilte regler om markedszoner var det tilsynets vurdering, at der ikke er noget til hinder for at lægge markeder eller markedszoner sammen for eksempelvis at skabe mere tilgængelige, konkurrenceprægede og gennemsigtige markeder. Zonesammenlægninger pågik således på tidspunktet for udtalelsen flere steder i Europa, bl.a. i Tyskland, som har reduceret deres markedszoner fra syv til to og sidenhen til en markedszone. Der blev endvidere henvist til, at dette var i tråd med ACERs Gas Target Model, som er beskrevet ovenfor.

Endelig udtalte tilsynet, at det har god støtte i den generelle markedsudvikling og EU's erklærede målsætninger, at der sker en forenkling af markedsadgangen, at tilstødende systemer lægges sammen, hvor det er muligt, og at der skabes bedre forsyningsdiversifikation og sikkerhed for gasforsyningen i fremtiden.²

I forbindelse med Forsyningstilsynets afgørelse af 31. maj 2019 om godkendelse af Energinets nuværende tarifmodel udtalte Forsyningstilsynet sig også om den fælles markedszone som opfølgning på udtalelsen i 2017.

Tilsynet bemærkede i forbindelse med tarifafgørelsen, at tilsynet tidligere havde offentliggjort en tilkendegivelse fra 2017 (beskrevet ovenfor), hvori der udtaltes støtte til en fælles markedszone med én samlet transmissionstarif for en samlet transport gennem det danske opstrøms- og transmissionssystem. Dette gjorde tilsynet for at give en rimelig grad af regulatorisk sikkerhed til markedets aktører forud for Open Season 2017, og tilkendegivelsen var baseret på et offentligt notat fra efteråret 2016 fra Energinet om de påtænkte tarif- og markedsprincipper for Baltic Pipe Projektet, herunder et tarifprincip, hvor transportkunder kun betaler

² <https://en.energinet.dk/-/media/AC8B710D25E542DAA33A6E5269432CD6.pdf?la=en&hash=B03F526174CBC9E90F948BD4993C84B4E883E4E6>

én samlet tarif for transport gennem opstrømssystemet og transmissionssystemet.

I afgørelsen om en fælles balancezone (Joint Balancing Zone) for Danmark og Sverige af 28. marts 2019 fandt forsyningstilsynet, at JBZ er i tråd med overordnede europæiske principper og mål om at sammenlægge markeder og harmonisere balanceringsordninger på tværs af grænser for at opnå større markedsintegration og koncentreret handel.³

Energinet har på den baggrund arbejdet videre med principperne for en fælles markedszone. Elementerne i den fælles markedszone beskrives nedenfor.

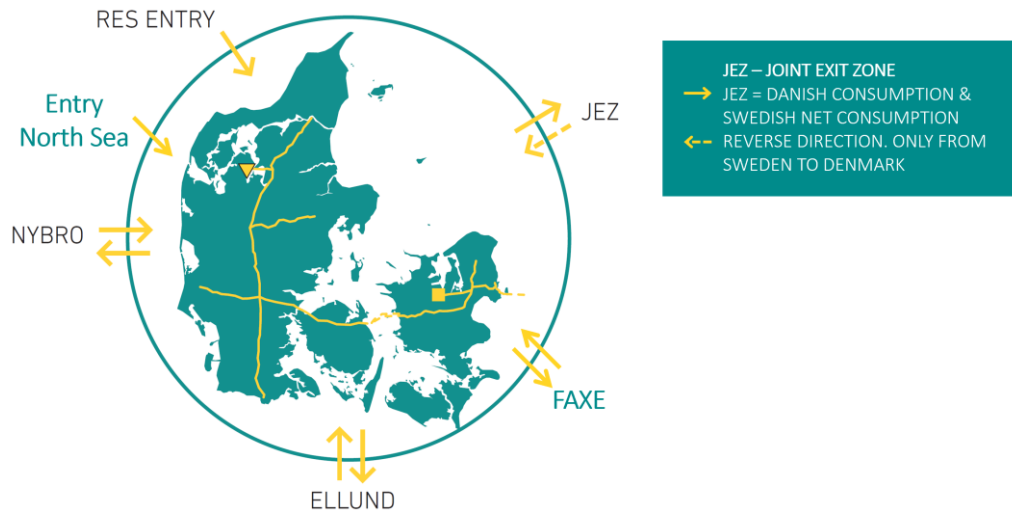
³ <https://forsyningstilsynet.dk/gas/afgoerelser/forsyningstilsynet-metodegodkender-joint-balancing-zone-ibz-en-faelles-balancerings-model-for-danmark-og-sverige>

3. Den fælles markedszone

3.1 Etablering af et nyt entry punkt til det danske entry-exit system ved Euro Pipe II

Det danske gastransmissionssystem er baseret på en simpel entry-exit model, som gør det muligt for markedsaktører kommercielt at flytte gas ind og ud af systemet. Entry-exit modellens punkter og zoner er kort beskrevet i den følgende tekst og er illustreret i figur 2.

Figur 2. Illustration af entry-exit modellen.

Gas tilføres systemet via entry punkter og tages ud af systemet via exit punkter/zoner. Når gassen kommercielt kan flyde i begge retninger, er punktet både et entry og et exit punkt. Nogle punkter er fysiske, mens andre er virtuelle.

Baltic Pipe projektet medfører, at der kommer to nye punkter til entry-exit modellen. Mod Polen etableres Faxe og mod det Norske opstrøms system etableres Entry North Sea.

Punkterne i modellen fremefter er (rækkefølgen følger figuren):

- RES Entry Point: er det virtuelle entry punkt for alle VE gasser f.eks. biogas som tilføres gassystemet
- Joint Exit Zone (JEZ): er den virtuelle zone, hvor al gas som benyttes i Danmark og netto forbruget i Sverige tages ud af gastransmissionssystemet
- Faxe: bliver nyt entry-exit punkt for gassen, som kommer til/fra Polen
- Ellund: er entry-exit punkt for gassen, som kommer til/fra Tyskland
- Nybro: er entry punkt for gassen som kommer ind i transmission systemet fra gasproduktionsfelterne i Nordsøen
- Entry North Sea: bliver det virtuelle entry punkt for al gassen som kommer ind i EP II Grenrørledningen

Herudover benytter shipperne sig også af følgende punkter:

- Storage point: er det virtuelle punkt hvor gassen går til/fra de to gaslagre i Danmark og gas transmissionssystemet
- Virtuelle handelspunkter:
 - Exchange Transfer Facility (ETF): er punkt for handler via gasbørsen
 - Gas Transfer Facility (GTF): er punkt for bilaterale handler.

Baltic Pipe projektet indebærer, at der i Nordsøen etableres et tie in-punkt til Euro Pipe II. Euro Pipe II er den gasledning, som forbinder Kårstø i Norge med Dornum i Tyskland, og hvor EP II Grenrørledningen forbindes til det norske gassystem.

For at kunne lave en fælles markedszone etableres et nyt virtuel entry punkt "Entry North Sea" for gas, som kommer ind i det danske system via EP II-grenrørledningen. Punktet har samme formål som de andre punkter i entry-exit modellen, f.eks. at definere punkterne hvor gassystemerne møder hinanden og dermed også hvor gassen går fra et system til et andet system når markedsaktørerne kommercielt flytter gas ind og ud af systemerne.

EP II Grenrørledningen går fra Europipe II til Nybro, se figur 3. Punktet hvor EP II Grenrørledningen kobles til Europipe II kaldes Entry North Sea. I den norske systemoperatør, Gasscos, system kaldes det Exit Point D14. Sammenkoblingen af det norske og det danske system er konstrueret på en sådan måde, at der i dette punkt ikke er en ventil, som kan regulere flowet, og der er heller ikke nogen målere. Dette er fordi det er en teknisk og økonomisk optimal løsning, da det vil være uforholdsmæssigt dyrt at etablere. Det betyder, at Energinet ikke kan styre tryk og flow i EP II Grenrørledningen. EP II Grenrørledningen vil derfor i praksis hænge hydraulisk sammen med Europipe II. I Nybro vil der være en ventil, som kan styre og måle flow.

Denne konstruktion er således uden ventil og målere og betyder i praksis, at Energinet ikke har kontrol over linepack og fleksibiliteten i røret. Derfor kan Energinet ikke måle aktiviteten i selve punktet og EP II Grenrørledningen. Entry North Sea indgår derfor i markedsmodellen som et virtuelt entry punkt for al gassen som kommer ind i EP II Grenrørledningen.

Konstruktionen har indflydelse på, hvilke ydelser der stilles til rådighed for shipperne i systemet. Det kommer til udtryk på følgende måde:

- **For shippere, der alene har adgang til EP II Grenrørledningen** gennem forhandlet adgang, jf. opstrømsbekendtgørelsen: For en shipper som kun ønsker adgang til EP II Grenrørledningen vil udgangspunktet for en forhandling være, at shipperen skal være i balance, dvs. en exit nominering i Gasscos Exit Point D14 er lige med entry nomineringen i Entry North Sea samt exit nominering i Nybro.
- **For shippere, der har adgang til den fælles markedszone**, dvs. EP II Grenrørledningen og transmissionssystemet skal exit nominering i Gasscos Exit Point D14 på samme måde være lige med entry nomineringen i Entry North Sea. I denne situation skal der ikke nomineres til Nybro. Balancering følger i dette tilfælde balancemodellen for Joint Balancing Zone (JBZ).

Figur 3. Skitse af EP II Grenrørledningen og den sammenhæng den indgår i

Udover det ovenfor beskrevne er der følgende to mekanismer, som indgår i driften af det samlede system:

Buffer eller operationel balanceringskonto

I sammenkoblingspunkter mellem to tilstødende systemer giver systemoperatører sædvanligvis hinanden mulighed for et vist operationelt råderum i punkterne, der forbinder deres transmissionssystemer med hinanden eller deres transmissions- og opstrømssystemer. Dette sker for bedre at kunne drifte systemerne på daglig basis, som fx når der er små differencer mellem de mængder som er nomineret kommercielt og de mængder som er leveret rent fysisk. I praksis holdes styr på disse daglige differencer via en operationel balancekonto også kaldt buffer. Også i tilfælde af vedligehold anvendes buffer til at minimere konsekvenserne for shipperne.

Energinet har i dag sådanne aftaler med nabosystemoperatørerne fx i punkterne Ellund og Nybro. Energinet har også en sådan aftale med Gassco for Entry North Sea. Dette er en gensidig aftale for at optimere den daglige drift.

Systemfleksibilitet som følge af aftale med Gassco

Som en del af etableringen af Baltic Pipe har Energinet SOV i 2019 indgået en aftale med den norske systemoperatør, Gassco. Aftalen regulerer bl.a. hvordan samarbejdet mellem de to selskaber skal foregå og sætter standarder for f.eks. gas kvalitet og tryk.

Som beskrevet overfor vil EP II Grenrørledningen i praksis hænge hydraulisk sammen med Europipe II. Dette betyder at linepack i EP II Grenrørledningen også vil være en del af Gasscos system.

I aftalen mellem Gassco og Energinet SOV er det på den baggrund aftalt, at Energinet har adgang til fleksibilitet svarende til linepack i EP II grenrørledningen fra Gassco. Denne fleksibilitet vil Energinet bruge til at drifte gassystemet.

I praksis medfører det f.eks., at Energinet kan iværksætte en profilering af mængderne fra EP II Grenrørledningen til transmissionssystemet ved Nybro, så flowet ikke nødvendigvis kommer som en "flad" leverance over døgnet 24 timer. Ener-

ginet har også mulighed for at flowe mere eller mindre end kundernes nomineringer. Denne fleksibilitet vil indgå til at drifte det samlede system på samme måde som fleksibiliteten fra det danske og svenske gastransmissions system.

Etableringen af den fælles markedszone og rådighedsaftalen har ikke indflydelse på ovennævnte, da der ikke som følge den fælles markedszone eller rådighedsaftalen overdrages line-pack eller andre fleksibilitets- eller balanceringsydelser fra Opstrømsområdet (EP II Grenrørledningen) til Transmissionsområdet.

3.2 Rådighedsaftalen

Den fælles markedszone indebærer endvidere, at der indgås en såkaldt rådighedsaftale.

EP II Grenrørledningen er et opstrømsrørledningsnet og er særskilt reguleret i bekendtgørelse nr. 1410 af 16. december 2019 om adgang til opstrømsrørledningsnet (herefter opstrømsbekendtgørelsen). Det betyder, at der er en række betingelser for tredjepartsadgang til EP II Grenrørledningen, som skal respekteres.

Rådighedsaftalen fastsætter vilkårene for, at Opstrømsområdet stiller kapaciteten i EP II Grenrørledningen til rådighed for Transmissionsområdet, som dermed kan udbyde kapaciteten i Entry North Sea. Rådighedsaftalen fastlægger også en fordeling af operationelt ansvar og risici mellem parterne.

Ifølge rådighedsaftalen skal Transmissionsområdet varetage operatørrollen for EP II Grenrørledningen.

Transmissionsområdet skal dermed opfylde opstrømsbekendtgørelsens krav til tredjepartsadgang på samme måde, som Opstrømsområdet ville gøre det, hvis det selv varetog operatørrollen. Det følger endvidere af rådighedsaftalen, at ledig kapacitet i EP II Grenrørledningen til enhver tid skal stilles til rådighed for anmodninger om forhandlet tredjepartsadgang i EP II Grenrørledningen efter et "først til mølle-princip".

Transmissionsområdet betaler en pris for rådigheden over kapaciteten i EP II Grenrørledningen, der afspejler omkostningerne ved EP II Grenrørledningen med tillæg af en rimelig forrentning af den investerede kapital.

Der er således tale om en tarifieringsmetode med et loft over de samlede tarifindtægter, som Opstrømsområdet kan generere fra EP II Grenrørledningen over rørledningens levetid.

Når Transmissionsområdet køber den fulde kapacitet i EP II Grenrørledningen i 15 år, skal Transmissionsområdet således betale samtlige afskrivninger og driftsomkostninger vedrørende EP II Grenrørledningen samt en rimelig forrentning i den pågældende periode. Hvis ikke Transmissionsområdet køber den fulde kapacitet i EP II Grenrørledningen, men en del af denne sælges til anden side, skal Transmissionsområdets samlede betaling reduceres tilsvarende. Opstrømsområdet vil således aldrig kunne tjene mere end omkostningerne ved EP II Grenrørledningen med tillæg af en rimelig forrentning af den investerede kapital, uanset om den

fulde kapacitet i rørledningen sælges til Transmissionsområdet eller dele heraf sælges til anden side.

Konceptet med en rådighedsaftale er kendt fra elsystemet, hvor Energinet Systemansvar A/S som systemoperatør indgår en rådighedsaftale om kapaciteten med Eltransmission A/S, som ejer transmissionsaktiverne. Et koncept, der tidligere muliggjorde, at der var én uniform transmissionsstarif på elområdet, selvom der var 14 forskellige transmissionselselskaber.

Energinet ønsker på tilsvarende måde gennem rådighedsaftalen at stille den samlede kapacitet i EP II Grennrørledningen til rådighed i den fælles markedszone.

Rådighedsaftalen er vedlagt i sin helhed som bilag 2.

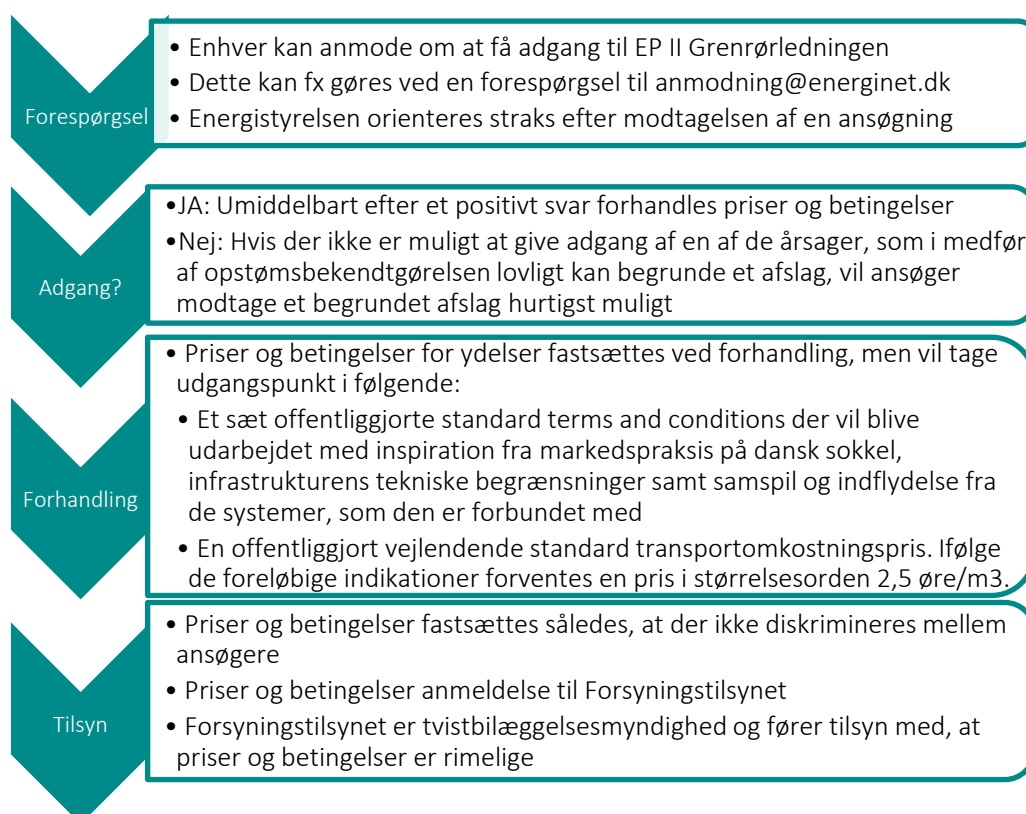
3.2.1 Praktisk håndtering af forhandlet adgang i henhold til opstrømsbekendtgørelsen

Rådighedsaftalen indebærer, at tredjepartsadgang som udgangspunkt håndteres samlet for EP II Grennrørledningen og transmissionssystemet.

Tredjepartsadgang til EP II Grennrørledningen vil dermed som udgangspunkt inkludere adgang til transmissionssystemet, og adgangsvilkårene vil være fastsat i Rules for Gas Transport.

Såfremt en shipper anmoder om adgang til EP II Grennrørledningen alene, vil en sådan anmodning blive håndteret som beskrevet i opstrømsbekendtgørelsen.

Processen er skitseret nedenfor i figur 4.

Figur 4. Skitse af proces for anmodning om adgang til EP II Grennrørledningen

3.3 Balancezone

Det generelle princip bag balanceringen er at shipperne er ansvarlige for at balancere deres tilførsel af gas til transmissionssystemet i forhold til aftaget fra slutkunderne. TSOen sikrer at shipperen har de rette incitamenter til at balancere således at shipperen ønsker at handle sig selv i balance med korte gasprodukter på en handelsplatform. Dette er for at minimere behovet for, at Energinet som TSO er nødt til at udføre balancering. TSOen skal derfor kun foretage såkaldt rest-balancering for at holde systemet inden for det driftsmæssigt forsvarlige.

Dette overordnede princip er defineret i forordningen om balancering (BAL NC). De specifikke regler om balanceringen er altid at finde i nyeste version af General terms and conditions for gas transport (før omtalt som Rules for Gas Transport).

Balanceringen var oprindeligt afgrænset til det danske gas transmissionsnet. Ved introduktionen af den fælles balancezone, Joint Balancing Zone (JBZ), for Danmark og Sverige blev balanceringen udvidet til også at omfatte det svenske gas transmissionsnet. Dette skete den 1. april 2019, efter Forsyningstilsynets godkendelse publiceret den 28. marts 2019.

På samme måde vil den fælles balancezone blive yderligere udvidet med EPII Grennrørledningen. Ved introduktionen af en fælles markedszone vil EPII Grennrørledningen og Entry North Sea punktet samtidigt indgå i den fælles balancezone JBZ. Dette er planlagt til 1. oktober 2022.

Ved introduktionen af JBZ skulle shipperne ikke længere holde sig i balance i to forskellige balancesystemer men i stedet kun i et balancesystem. Ved at EPII Grennrørledningen også indgår i JBZ vil shipperne opleve samme fordel, dvs. kun at skulle holde sig i balance i et system, i stedet for to forskellige systemer. Dette vil bidrage til at forenkle den daglige balanceringsøvelse for shipperne.

4. Afgrænsning i forhold til øvrige metodeanmeldelser

4.1 Justeringer i balancemodel

Integrationen af Baltic Pipe indebærer endvidere nogle ændringer i den nuværende balancemodel, bl.a. implementering af Within-day Obligations (WDO'er) på grund af de kommende store mængder transitgas.

Ændringerne i balancemodellen er blevet metodeanmeldt særskilt i "Submission of methodology approval of adjusted commercial balance model", dateret 11. juni 2021.

4.2 Justeringer i tarifmetoden

Forsyningstilsynet har herudover i afgørelsen af 31. maj 2019 om godkendelse af den nuværende tarifmetode bl.a. fastsat et vilkår, hvorefter metoden skal genvurderes med tilbagevendende intervaller på 3-4 år, første gang med virkning fra 1. oktober 2022.

På den baggrund er Energinet i gang med at udarbejde oplæg til metode for tariffer med enkelte justeringer i forhold til den gældende tarifmetode. I forbindelse med fremsættelsen af den justerede tarifmetode, vil der bl.a. blive foretaget konsekvensberegninger af inkludering af det nye entry punkt i sammenligningen mellem Capacity Weighted Distance og den uniforme tarifmetode samt at tarifmetoden i øvrigt lever op til kravene listet i tarifnetværkskodens (NC TAR) artikel 7.

5. Retsgrundlag

Retsgrundlaget er vedlagt som bilag 1.

6. Energinets ejerskab og drift af gastransmissions- og opstrømsvirksomhed

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV 2009/73/EF af 13. juli 2009 om fælles regler for det indre marked for naturgas og om ophævelse af direktiv 2003/55/EF (gasdirektivet) fastsætter en række fælles regler for transmission, distribution, forsyning og oplagring af naturgas, herunder regler for, hvordan sektoren for naturgas skal organiseres og fungere, hvordan der opnås adgang til markedet, samt hvilke kriterier og procedurer, der skal anvendes ved udstedelse af godkendelser til transmission, distribution, forsyning og oplagring af naturgas, samt hvorledes systemerne skal drives. Det overordnede formål er at fremme et velfungerende indre marked for naturgas.

Direktivet er implementeret i dansk ret, herunder bl.a. i lov om gasforsyning og lov om energinet.

Det fremgår herefter bl.a. af lov om gasforsyning, § 10 b, som gennemfører direktivets artikel 9, at der er krav om ejermæssig adskillelse mellem transmissionselskaber og produktions- og handelsaktiviteter. Videre følger det af § 10 c, at Forsyningstilsynet certificerer transmissionselskaber, hvis de opfylder kravene om ejermæssig adskillelse.

Direktivets krav om ejermæssig adskillelse medførte ved implementeringen ikke ændringer i konstruktionen af Energinet, idet det blev vurderet, at kravet allerede var opfyldt. Energinets virksomhed var defineret i lov om energinet § 2, stk. 2. Det fulgte (og følger fortsat) heraf, at Energinet hverken alene eller sammen med andre, har mulighed for at udøve kontrol eller udøve rettigheder over et gasproduktions-, gasforsynings-, elproduktions- eller elhandelsselskab. Energinet er endvidere certificeret i overensstemmelse med § 10 c.

Energinet er en selvstændig offentlig virksomhed (SOV), og er reguleret af lov om Energinet. Energinet kan i henhold til lov om energinet, § 2, stk. 2, bl.a. varetage gastransmissionsvirksomhed, ligesom Energinet kan varetage gasdistributions-, gaslager-, gasopstrømsrørlednings- og gasopstrømsanlægsvirksomhed.

Udgangspunktet efter lov om energinet er, at alle aktiviteter ejes og drives samlet. Energinet kan dog efter godkendelse fra energi-, forsynings- og klimaministeren oprette helejede datterselskaber, jf. § 2, stk. 3, ligesom Energinet efter § 2, stk. 4, efter godkendelse fra energi-, forsynings- og klimaministeren, kan foretage selskabsmæssige omstruktureringer af sin virksomhed, herunder fusioner og spaltninger mellem Energinet og Energinets helejede datterselskaber.

Energinet har i henhold til § 2, stk. 3 og 4, oprettet en række datterselskaber efter godkendelse fra energi-, forsynings- og klimaministeren.

Der stilles en række krav til Energinets økonomi og regnskabsmæssige forhold, som er ens for Energinet og virksomhedens helejede datterselskaber. Det følger således bl.a. af § 12, at der skal føres separate regnskaber for hver af virksomhedens elektricitetsrelaterede og gasrelaterede aktiviteter, herunder drift af systemansvarlig virksomhed og transmissions-, distributions-, lager-, gasopstrømsrørlednings- og gasopstrømsanlægsvirksomhed, og for olierørlednings- og separationsaktiviteter. Endvidere skal indtægter fra ejerskab af eltransmissionsnet, eldistributionsnet, gastransmissionssystemer, gasdistributionsystemer, lagerfaciliteter, gasopstrømsrørledningsnet og gasopstrømsanlæg samt olierørledning og separationsfaciliteter specificeres. Kravene er uafhængig af, hvordan den nærmere

organisering af Energinet er indrettet i datterselskaber mv., men følger de pågældende aktiviteter.

Der er således ikke nærmere krav til, hvorledes de forskellige aktiviteter, som Energinet i henhold til lov om Energinet kan eje og drive, skal organiseres, herunder at visse aktiviteter eventuelt ikke kan drives i samme datterselskab. Det er på den baggrund Energinets vurdering, at den skitserede drift af transmissionsvirksomhed og opstrømsvirksomhed i metodeanmeldelsen er i overensstemmelse med de krav, der stilles hertil i bl.a. gasforsyningsloven og lov om Energinet. Den definition, der er af de forskellige aktiviteter – transmission og opstrøm – i direktivet, naturgasforsyningsloven mv. udelukker efter Energinets vurdering ikke den opgavevaretagelse, som Energinet har skitseret i forhold til metodeanmeldelsen, herunder i rådighedsaftalen. Direktivets krav om selskabsmæssig adskillelse af visse aktiviteter samt de krav, der stilles til de regnskabsmæssige forhold overholdes således. Rådighedsaftalen sikrer endvidere gennemsigtighed med opgavevaretagelsen.

7. Energinets vurdering af den fælles markedszone

7.1 Generelt

Der findes ikke nogen specifik retsakt, som positivt beskriver muligheden for at etablere en fælles markedszone som den ønskede. Hverken gasforsyningsloven eller den europæiske gasregulering indeholder bestemmelser, om sammenlægning af markedszoner. Der er derfor intet til hinder for at lave en sådan sammenlægning. Det afgørende er at sammenlægningen ikke sker på en måde som strider mod andre regler i reguleringen.

De hensyn, som den fælles markedszone varetager, er helt igennem sammenfaldende med de hensyn, som ligger bag reguleringen af det indre marked for naturgas og er med til at understøtte og fremme disse hensyn. Det overordnede formål med den fælles markedszone er således at skabe en forenkling af markedsadgangen til det danske gassystem for derved at bidrage til skabelsen af et mere tilgængeligt, konkurrencepræget og gennemsigtigt gasmarked, hvor adgang tilbydes på ikke-diskriminerende vilkår. Den fælles markedszone er derfor fuldt ud i overensstemmelse med den gældende regulering på gasområdet. Energitilsynet har tilsluttet sig dette i sin udtalelse af 31. januar 2017 om principperne for markedszone og metode til fastsættelse af tariffer i forbindelse med Baltic Pipe-projektet, særligt punk 32-38, hvor tilsynet udtaler følgende:

"32. Energitilsynet kan derfor isoleret set tilslutte sig målet om at forenkle adgangen til transport fra det norske offshore-system til Danmark (Sverige) og til Polen ved at lade entry-punktet til det danske marked starte ved indgangspunktet fra den norske infrastruktur i Nordsøen.

33. Energitilsynet gør opmærksom på, at hverken den danske naturgasforsyningslov eller den europæiske gasforordning (med netregler) har bestemmelser om begrebet "markedszoner" eller "markedsområder". Grundlæggende gælder, at enhver mod betaling har ret til at benytte transmissionsnet, og at tildeling af transmissionskapacitet skal tilbydes på transparente og ikke-diskriminerende vilkår, jf. naturgas-forsyningslovens § 38, stk. 1, og gasforordningens artikel 16, stk. 2.

34. Tilsvarende bestemmelser gælder for adgang til opstrømssystemet.

35. Der er derfor ikke noget til hinder for at lægge markeder eller markedszoner sammen for eksempelvis at skabe mere tilgængelige, konkurrenceprægede og gennemsigtige markeder.

36. Energitilsynet bemærker endvidere, at zonesammenlægninger og markedssammenlægninger pågår flere steder i Europa. F.eks. bestod det tyske gasmarked i 2010 af syv markedszoner, men markedet er siden blevet reduceret til to markeds-områder for kapacitetsbooking.

37. Også det europæiske agentur for samarbejde mellem regulatorer, ACER, understøtter med den såkaldte Gas Target Model (GTM) en udvikling, hvor de enkelte landes gasmarkeder løbende evalueres med henblik på fortsat markedsudvikling – f.eks. via markedssammenlægninger.

38. Energitilsynet finder derfor, at det har god støtte i den generelle markedsudvikling og EU's erklærede målsætninger, at der sker en forenkling af markedsadgangen, at tilstødende systemer lægges sammen,

hvor det er muligt, og at der skabes bedre forsyningsdiversifikation og sikkerhed for gasforsyningen i fremtiden."

ACER publicerede i 2015 "EUROPEAN GAS TARGET MODEL, REVIEW AND UPDATE". Her anføres i kapitel 2.4 følgende under overskriften "Gas market vision" (vores understregning):

"It is crucial that the right structural framework exists to allow functioning gas markets to emerge. The European gas market will consist of interconnected entry-exit zones with virtual trading points (virtual hubs). Shippers should be able to trade gas freely within each entry-exit zone, with the size of each zone being as large as the existing infrastructure allows (i.e. such that internal physical congestion does not unduly restrict gas trading within zones). As a general rule, entry-exit zones should not be defined on the basis of national boundaries but based on physical realities and market needs. Achieving the single gas market requires sufficient interconnection between markets, so the regulatory regime should include mechanisms that allow the market to signal where investment is needed and provide Transmission System Operators (TSOs) with a predictable framework for generating sufficient revenues to cover the costs of infrastructure. Once built, interconnection capacity needs to be easily accessible to shippers on a non-discriminatory basis, and at a transparent and fair price. ..."

ACER anfører i samme dokument (kap. 4.5), at hvis " ... a Member State is unlikely to have a functioning wholesale gas market by 2017 [...] structural market reform is necessary." Danmark er rød i ACERs oversigtstabel med resultaterne fra GTM 2011 criteria assessment, hvilket betyder at der er behov for markedsreformer. ACER lister følgende eksempler på mulige strukturelle markedsreformer:

- Market merger
- Trading region
- Satellite market

Disse gasmarkedsvisioner og forslag til strukturelle markedsreformer har haft indflydelse på måden, hvorpå Energinet har struktureret det danske gasmarked. Dette er eksemplificeret med etableringen af Joint Balancing Zone (JBZ) med Sverige, hvormed der blev skabt et balanceområde med et virtuelt handelspunkt (ETF), hvor der købes kapacitet i samme exit point for forbrug i både Danmark og Sverige. En løsning der ikke lader sig begrænse af nationale grænser, men udnytter de muligheder, som de fysiske realiteter tillader, til gavn for markedet.

Den fælles markedszone er inspireret af de samme gasmarkeds visioner fra ACERs Gas Target Model. Metoden indebærer således også, at der skabes et balanceområde med et virtuelt handelspunkt (ETF) i samme entry-exit zone. Forskellen er blot, at det her sker på tværs af regulatoriske grænser i stedet for nationale grænser, men formålet om et mere velfungerende og integreret gasmarked er det samme.

I det følgende redegøres nærmere for Energinets vurdering af de enkelte elementer i den fælles markedszones forenelighed med de relevante retsregler på området.

7.2 Rådighedsaftalen

7.2.1 Rådighedsaftalens forenelighed med opstrømsbekendtgørelsen

EP II Grenrørledningen er en opstrømsrørledning, som er underlagt reguleringen i opstrømsbekendtgørelsen. Opstrømsbekendtgørelsen fastsætter de minimumskrav for tredjepartsadgang, som ejeren/operatøren af en opstrømsrørledning skal opfylde. Det følger heraf, at EP II Grenrørledningen er underlagt forhandlet tredjepartsadgang, hvorimod transmissionssystemet er underlagt reguleret tredjepartsadgang.

Opstrømsbekendtgørelsen indeholder ingen nærmere regler om, hvordan tredjepartsadgangen til opstrømsrørledninger skal udbydes, herunder hvilke produkter der skal udbydes. Det følger dog af diskriminationsforbuddet, at produkter, der benyttes af ejeren/operatøren selv eller af eksisterende shippere, også skal være tilgængelige på tilsvarende vilkår for andre tredjeparter, der ønsker adgang til rørledningen, medmindre der er saglige begrundelser for at afvise dette.

Opstrømsbekendtgørelsen er ikke til hinder for, at ejeren af en opstrømsrørledning går videre og giver shipperne adgang til opstrømsrørledningen på bedre og mere transparente vilkår, end der følger af kravene i bekendtgørelsen og princippet om forhandlet adgang, således som det er hensigten med rådighedsaftalen og den fælles markedszone.

Det bemærkes, at konkurrencemyndighederne i 2003 pålagde DONG (nu Ørsted) at implementere et "regime" for tredjepartsadgang til DONGs opstrømsrørledninger, som rækker væsentlig ud over de forpligtelser for forhandlet tredjepartsadgang, der fremgår af opstrømsbekendtgørelsen.⁴ DONG afgav således tilsagn om at gennemføre en lang række tiltag i retningen af mere reguleret adgang DONG, herunder forudgående offentliggørelse af hovedvilkår for tredjepartsadgang og skabelse af rimelige, ikke-diskriminerende og transparente balanceringsregler baseret på objektive kriterier. Afgørelsen understreger, at reglerne i opstrømsbekendtgørelsen om forhandlet adgang alene er minimumsregler, som ikke er til hinder for, at en ejer eller operatør af en opstrømsrørledning påtager sig (eller pålægges) at give tredjepartsadgang på mere objektive og transparente vilkår, end opstrømsbekendtgørelsen kræver, hvilket netop er det, som vil ske med etableringen af den fælles markedszone.

Når EP II Grenrørledningen inddrages i en fælles tarifierings- og balancezone med det danske transmissionssystem, vil tredjepartsadgang til EP II Grenrørledningen som udgangspunkt inkludere adgang til transmissionssystemet, og adgangsvilkårene vil i så fald være fastsat i Rules for Gas Transport, som anmeldes til Forsyningstilsynet. Da adgangsvilkårene for EP II Grenrørledningen i så fald vil være underlagt den mere vidtgående regulering (til shippernes fordel), der gælder for ad-

⁴ Jf. punkt 70 i Konkurrencerådets afgørelse af 24. april 2003 – j. nr. 3/1120-0301-0222/cp-arh.

gang til transmissionssystemet, kan det lægges til grund, at vilkårene også opfylder de krav, der gælder for adgang til opstrømsrørledningsnet i medfør af opstrømsbekendtgørelsen.

Hertil kommer, at shippere under den fælles markedszone bevarer muligheden for at anmode om forhandlet adgang til EP II Grenrørledningen alene og bevarer alle andre rettigheder, som følger af opstrømsbekendtgørelsen.

Dette indebærer bl.a. at priser og betingelser for adgang til grenrørledningen er underlagt Forsyningstilsynets tilsyn, jf. opstrømsbekendtgørelsens § 6, stk. 1, og Forsyningstilsynet vil i medfør af § 6, stk. 2, til en hver tid af egen kraft kunne udstede påbud om at ændre priser og betingelser, såfremt tilsynet finder, at de er i modstrid med reglerne i opstrømsbekendtgørelsen, herunder hvis dette måtte skyldes vilkårene i Rådighedsaftalen. Tvister om priser og betingelser kan endvidere indbringes for Forsyningstilsynet som tvistløsningsorgan i medfør af bekendtgørelsens § 7.

Etableringen af den fælles markedszone og indgåelse af Rådighedsaftalen er derfor fuldt ud forenelig med reglerne i Opstrømsbekendtgørelsen.

7.2.2 Rådighedsaftalens forenelighed med gasforsyningslovens § 28 c

Det følger af § 28 c, stk. 3, jf. stk. 1, at aftaler, der indgås af Energinet eller denne virksomheds helejede datterselskaber, skal indgås på markedsmæssige vilkår.

Det er Energinets opfattelse, at Rådighedsaftalen, herunder den betaling, der skal betales fra Transmissionsområdet til Opstrømsområdet for rådighed over kapaciteten i EP II Grenrørledningen baseret på cost+-princippet, opfylder kravet om markedsmæssighed. For så vidt angår cost+-princippet er dette stadfæstet gennem praksis både på energiområdet, det konkurrenceretlige område og på det skatteretlige område.

Hvis Forsyningstilsynet ikke finder markedsmæssigheden af en aftale godtgjort, kan Forsyningstilsynet til en hver tid skønsmæssigt fastsætte den markedsmæssige pris og lægge denne pris til grund for den økonomiske regulering af Energinet.

7.3 Den fælles balancezone

7.3.1 Den fælles balancezones forenelighed med NC BAL

7.3.1.1 Generelt

Det følger af NC BAL, art. 2, nr. 1, at forordningen finder anvendelse på balanceringszoner inden for Unionens grænser. En "balanceringszone" er defineret som "et entry-exitsystem, for hvilket der gælder en specifik balanceringsordning, og som kan omfatte distributionssystemer eller dele heraf", jf. art. 3, stk. 1, nr. 1. Definitionen er bred og kan efter sin ordlyd omfatte både transmissions-, distributions- og opstrømssystemer.

Det følger imidlertid forudsætningsvist af definitionen af "balancering" i art. 3, stk. 1, nr. 2, at reglerne er møntet på balancering af transmissionsnet. Definitionen lyder: "balancering: en handling, som foretages af transmissionssystemoperatøren for at ændre gasstrømmene ind i eller ud af transmissionsnettet, dog ikke

handlinger i forbindelse med gas, der ikke er registreret som udtræk fra systemet, og gas, som transmissionssystemoperatøren bruger til systemets drift."

Tilsvarende gælder for definitionen af "balanceringsydelse", som lyder: "en ydelse til en transmissionssystemoperatør, via en kontrakt for gas, der er nødvendig for at imødekomme kortfristede udsving i gasudbud eller -efterspørgsel, og som ikke er et kortfristet standardprodukt."

Det danske transmissionssystem er således omfattet af forordningens anvendelsesområde og skal leve op til kravene heri, mens EP II Grenrørledningen isoleret set ikke kan anses for omfattet af forordningens krav til balancering og køb af balanceringsydelser. Når EP II Grenrørledningen bliver en del af en fælles balancezone med det danske transmissionssystem, vil EP II Grenrørledningen fortsat ikke være omfattet af forordningens regler, men balancering i rørledning vil på grund af den fælles balancezone de facto blive håndteret efter disse regler.

Den danske balancemodel er metodegodkendt af Forsyningstilsynet, som har vurderet, at modellen udgør korrekt implementering af NC BAL. Den fælles markedsmodel og etableringen af en fælles balancezone mellem det danske transmissionssystem og EP II Grenrørledningen vil ikke i sig selv føre til ændringer i den danske balancemodel. En fælles balancezone vil således ikke ændre ved grundprincippet om, at shipperne selv er ansvarlige for at være i balance, og modellen vil ikke føre til lempeligere krav til de enkelte netbrugeres individuelle balanceansvar. Gas TSO'en vil endvidere ikke sælge eller på anden måde tildele balancerings- eller fleksibilitetsydelser til netbrugerne.

Etableringen af en fælles balancezone mellem det danske transmissionssystem og EP II Grenrørledningen og den deraf følgende udnyttelse af fleksibilitet på tværs af de to systemer vil tjene de samme formål, som en fælles balancezone bestående af to transmissionssystemer. Dette gælder bl.a. de formål, som er afspejlet i præambelen til NC BAL punkt 1-3 og ikke mindst formålet i artikel 21, stk. 4, i den europæiske gasforordning (forordning (EF) 715/2009), hvorefter medlemsstaterne skal sikre, at transmissionssystemoperatørerne bestræber sig på at harmonisere balanceringsordninger og strømlinje strukturer og niveauer for balanceringsstariffer for at fremme handlen med gas.

Den fælles balancezone tjener således præcis de samme formål som etableringen af den fælles balancezone mellem Danmark og Sverige. Energinet er derfor af den opfattelse, at etableringen af den fælles balancezone kan godkendes ud fra de samme hensyn som den fælles balancezone mellem Danmark og Sverige

Hvis en shipper anmoder om forhandlet adgang til EP II Grenrørledninger, som beskrevet ovenfor under punkt [indsæt punkt nr.] vil den pågældende shipper kunne forhandle om balanceringsvilkårene på samme måde som med alle øvrige adgangsvilkår.

7.3.2 Overvejelser vedrørende særlige problemstillinger

Energinet har overvejet, om Gas TSO'en med køb af rådigheden over al kapaciteten i Opstrømsrørledningen og etableringen af den fælles balancezone kan siges at foretage "balancering" eller købe "balanceringsydelser" i NC BAL's forstand. I givet fald vil disse handlinger skulle overholde kravene i NC BAL, herunder kravene om, at transmissionssystemoperatøren skal foretage balancering ved hjælp af:

- a) køb og salg af kortfristede standardprodukter via en handelsplatform og/eller

b) brug af balanceringsydelser, som kontraheres på en markedsbaseret måde via en gennemsigtig og ikke-diskriminerende offentlig udbudsprocedure,

jf. art. 6, stk. 3, og art. 8, stk. 3.

De ovennævnte problemstillinger er behandlet i det følgende.

7.3.2.1 Indebærer den fælles balancezone, at Gas TSO'en foretager balancering?

Som nævnt defineres balancering i NC BAL som "*en handling, som foretages af transmissionssystemoperatøren for at ændre gasstrømmene ind i eller ud af transmissionsnettet, dog ikke handlinger i forbindelse med gas, der ikke er registreret som udtræk fra systemet, og gas, som transmissionssystemoperatøren bruger til systemets drift.*"

Spørgsmålet er, om Gas TSO'en med køb af rådigheden over al kapaciteten i Opstrømsrørledningen og udnyttelsen af buffer-fleksibiliteten herfra i transmissionssystemet i kraft af den fælles balancezone kan siges at foretage "balancering" i NC BAL's forstand.

Selvom en udnyttelse af buffer-fleksibiliteten i EP II Grenrørledningen til fordel for transmissionssystemet i en fælles balancezone mellem Opstrømsrørledningen og transmissionssystemet må antages at indebære, at der teknisk set "*ændres gasstrømme ind i eller ud af transmissionsnettet*", vurderer vi, at dette ikke er omfattet af balanceringsbegrebet i NC BAL.

For det første er det efter det oplyste almindelig praksis, at der mellem Gas TSO'er i tilstødende transmissionssystemer "lånes" buffer-gas til balanceringsformål – hvorved der teknisk set sker en ændring af gasstrømmene mellem de to transmissionssystemer – uden at dette anses for omfattet af NC BAL.

For det andet er der i EU flere eksempler på, at flere separate transmissionssystemer og dertilhørende balancezoner med myndighedernes godkendelse lægges sammen til én samlet balancezone, herunder bl.a. etableringen af den fælles balancezone for Danmark og Sverige. I en fælles balancezone mellem to tilstødende transmissionssystemer vil transmissionssystemoperatørerne også udnytte fleksibiliteten i de to systemer på en måde, som indebærer ændringer i gasstrømmene mellem de to transmissionssystemer, på samme måde som det vil blive tilfældet med den tiltænkte fælles balancezone mellem Opstrømsrørledningen og det danske transmissionssystem.

Forsyningstilsynet anfører således på side 10 i sin afgørelse vedrørende godkendelsen af den fælles balancezone mellem Danmark og Sverige følgende om den fælles balancemodel:

"Den danske kommercielle balancemodel udvides til at inkludere det svenske transmissionssystem/engrosmarked. Dette betyder blandt andet, at den danske grøn-gul zone model, jf. figur 1 i sagsfremstillingen, udvides, så den i fremtiden dækker både Danmark og Sverige. Det vil sige, at grøn-gul zone modellen kommer til at omfatte svensk system-fleksibilitet (linepack), således at den samlede fleksibilitet bliver større."

Forsyningstilsynet tager i afgørelsen ikke eksplicit stilling til, om udnyttelse af fleksibilitet på tværs af de to transmissionssystemer er omfattet af balanceringsbegrebet i NC BAL, men det følger forudsætningsvist af afgørelsen, at tilsynet vurderer, at dette ikke er tilfældet.

Forsyningstilsynet anfører endvidere følgende i afgørelsen:

På side 23:

"NC BAL (Kommissionens forordning (EU) Nr. 312/2014 af 26. marts 2014 om en netregel for balancering af gastransmissionsnet) har ingen specifikke regler om grænseoverskridende balancering eller regionale balanceringszoner. Netreglen har dog en række betragtninger (1-3) i præamblen, som støtter grænseoverskridende balancering."

På side 29:

"FSTS bemærker i den forbindelse, at NC BAL fremhæver (præablens betragtning 2), at det er en forudsætning for en større markedsintegration, at reglerne for balancering fremmer gashandel på tværs af balanceringszoner og dermed bidrager til at skabe markedslikviditet."

FSTS henviser i øvrigt til den europæiske gasforordning (artikel 21, stk. 4), som anfører, at medlemsstaterne skal sikre, at "transmissionssystemoperatørerne bestræber sig på at harmonisere balanceringsordninger og strømline strukturer og niveauer for balanceringsstariffer for at fremme handelen med gas."

På side 31:

"Den danske balancemodel implementerer NC BAL og lever op til de nævnte krav i NC BAL – og den er indarbejdet i gasmarkedet – hvorfor det giver god mening at den danske model udvides til at omfatte Sverige, som dermed lever op til NC BAL og overordnede europæiske mål om at skabe større og sammenhængende markeder med fælles regler, jf. bl.a. præamblen (betragtning 1-3) til NC BAL."

Det følger desuden af afgørelsen, at tilsynet anser den øgede fleksibilitet på tværs af de to transmissionssystemer til gavn for netbrugerne som en væsentlig gevinst ved den fælles balancezone.

Samlet set må det lægges til grund, at udnyttelse af fleksibiliteten på tværs af to transmissionssystemer i en fælles balancezone ikke udgør balancering i NC BAL's forstand, og at en sådan udnyttelse af fleksibiliteten derfor ikke strider mod kravene i NC BAL om, at balancering skal ske ved køb og salg af kortfristede standardprodukter via en handelsplatform og/eller brug af balanceringsydelse, som kontraheres på en markedsbaseret måde via en gennemsigtig og ikke-diskriminerende offentlig udbudsprocedure.

Energinet vurderer, at det samme må gælde udnyttelse af fleksibilitet på tværs af Opstrømsrørledningen og det danske transmissionssystem efter etablering af en fælles balancezone mellem de to systemer. Det forhold, at Opstrømsrørledningen er undergivet forhandlet adgang, kan efter Energinets vurdering ikke føre til et andet resultat.

Etableringen af en fælles balancezone mellem det danske transmissionssystem og Opstrømsrørledningen og den deraf følgende udnyttelse af fleksibilitet på tværs af de to systemer vil således tjene de samme formål, som en fælles balancezone bestående af to transmissionssystemer. Dette gælder bl.a. de formål, som er afspejlet i præamblen til NC BAL punkt 1-3 og ikke mindst formålet i artikel 21, stk. 4, i forordning (EF) 715/2009), hvorefter medlemsstaterne skal sikre, at transmissionssystemoperatørerne bestræber sig på at harmonisere balanceringsordninger og strømline strukturer og niveauer for balanceringsstariffer for at fremme handlen med gas.

7.3.2.2 Indebærer Rådighedsaftalen eller den fælles balancezone, at Gas TSO'en køber balanceringsydelse?

Som nævnt er en balanceringsydelse i NC BAL defineret som en ydelse til en transmissionssystemoperatør *via en kontrakt for gas*, der er nødvendig for at imødekomme kortfristede udsving i gasudbud eller -efterspørgsel, og som ikke er et kortfristet standardprodukt.

Allerede fordi hverken Rådighedsaftalen eller den fælles balancezone efter Energinets vurdering indebærer køb af gas, vurderer Energinet, at de ydelser, som Transmissionsområdet køber af Opstrømsområdet, falder uden for begrebet "ydelse til en transmissionssystemoperatør, *via en kontrakt for gas*". Ydelserne er derfor ikke omfattet af definitionen på en balanceringsydelse.

Derudover henvises til de grunde, som er anført ovenfor, om, at Rådighedsaftalen og etableringen af den fælles balancezone ikke udgør balancerings i NC BAL's forstand og i øvrigt må anses for at være i overensstemmelse med det overordnede formål med NC BAL.

7.3.2.3 Indebærer Rådighedsaftalen eller den fælles balancezone, at Gas TSO'en tilbyder linepack-fleksibilitet i NC BAL art. 43's forstand eller stiller linepack-fleksibilitet "til rådighed" i NC BAL art. 44's forstand?

Energinet vurderer, at både NC BAL art. 43 og art. 44 er møntet på den situation, hvor en gastransmissionssystemoperatør udbyder linepack-fleksibilitet til salg til shipperne. Dette vil ikke blive tilfældet med hverken Rådighedsaftalen eller den fælles balancezone.

7.4 Etablering af et nyt entry-punkt til det danske entry-exit system

7.4.1 Det ny entry-punkts forenelighed med NC CAM

NC CAM fastsætter bl.a. bestemmelser om metoder for kapacitetstildeling mv. i gastransmissionssystemer for eksisterende og ny kapacitet. Det fremgår af NC CAM, artikel 1, at forordningen vedrører gastransmissionssystemer og transmissionssystemoperatører, der støder op til hinanden. Når der i artikel 2 og 3 nævnes sammenkoblingspunkter, må det derfor forstås som sammenkoblingspunkter mellem to gastransmissionssystemer og ikke mellem et gastransmissionssystem og en opstrømsrørledning. Energinet vurderer derfor, at NC CAM hverken finder anvendelse på sammenkoblingen mellem EP II Grenrørledningen og det danske gastransmissionssystem eller sammenkoblingen mellem EP II Grenrørledningen og Europe II.

Direktivet om fælles regler for det indre marked for naturgas definerer omkring adgang til opstrømsrørledningsnet, artikel 34(2), at målsætningen skal være en rimelig og åben adgang og at der skabes et konkurrencepræget marked for naturgas. Dermed giver direktivet metode frihed til at vælge hvordan adgang til opstrømsrørledningsnet skal organiseres. Hvis samme eller sammenlignelige metoder som beskrives i CAM benyttes i opstrømsrørledningsnet er det ikke ensbetydende med at entry-punktet er underlagt CAM, idet Direktivet netop skelner skarpt mellem opstrømsrørledningsnet og transmission. Derfor kan metoder som er kendt fra CAM godt benyttes på punkter i opstrømsrørledningsnet, så længe de giver rimelig og åben adgang og at de er med til at skabe et konkurrencepræget marked for naturgas. Energinet er derfor af den opfattelse, at NC CAM ikke er relevant i forhold til denne metodeanmeldelse.

8. Høringsproces

Energinet har informeret markedsdeltagere, myndigheder, nabo TSO'er og andre om principperne for en fælles markedszone fra processen startede i 2016 og indtil nu. Der har været mange fora, mange præsentationer og mange dokumenter – der alle gentager de samme principper for en fælles markedszone.

Disse samme principper for en fælles markedszone er også præsenteret på Shippers' Forum og der blev holdt en User Group den 14. januar 2021.

Den formelle høring er via dokumentet "Methodology for establishing a Joint Market Zone – Consultation document", som findes i en opdateret version i Bilag 3.

Dokumentet var i høring i seks uger fra 21. december 2020 til 31. januar 2021.

Energinet har modtaget 5 høringssvar, der er vedlagt som Bilag 4.

9. Oversigt over bilag:

Bilag 1: Retsgrundlag

Bilag 2: Rådighedsaftale

Bilag 3: Methodology for establishing a Joint Market Zone - Consultation document

Bilag 4: Høringssvar / consultation responses

Det var en fælles høring for den fælles markedszone og tarif metode, hvilket også er afspejlet i høringssvarene.

- Gaz-System
- Total
- Ørsted
- Dansk Energi
- PGNiG